

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Scientia media favere videtur ac viam sternere errori illi
Semipelagianorum, quo asserebant dari in nobis initia quædam fidei &
bonæ voluntatis, quæ non erant à gratia, sed à natura,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

primo sensu interpretetur concursum Dei, id est voluntatem indifferentem ad cooperandum cum causis secundis, & ab illis determinabilem, tollitur certa veritas futuri conditionati, cum voluntas indifferens non majorem cum consensu, quam cum dissensu connexionem habeat. Si vero in alio sensu, Antecedens illius propositionis hypotheticæ explicemus, tollitur alia conditio ad objectum scientiæ mediæ requisita, nempe libertas & contingentia, tunc enim transit in sensum purè necessarium, imò identicum, & in circulum vitiosum: non minùs enim necessarium est, si Deus cum causa secunda operetur, ipsam pariter operari, quàm si duo homines simul currant, utrumque currere: vel si duo equi simul trahant eundem currum, utrumque simul trahere; correlativa enim sunt simul naturâ & cognitione, & unum altero sublato subsistere nequit: Ergo &c.

127. Hæc est summa argumenti quod fuscè proponit Joannes à S. Thoma, & quo ait *acriter morderi Adversarios, & inde telorum imbrem ingruere.* Et certè hoc argumentum difficillimum est, nec tam argumentum dici potest, quàm germen inexhaustum argumentorum; plures enim congerit & accumulât difficultates, à quibus nunquam satis se expediunt Adversarij, licet in omne latus se vertant. Nam si in primo sensu concursum Dei interpretentur, id est voluntatem indifferentem ad concurrendum ad quocunq; creatura voluerit, ut communiter exponere solent, manifestum est illum non posse apponi ut Antecedens suprâ dictæ propositionis hypotheticæ; est enim communis lex Dialecticæ, falsam esse hypothesim, cujus Antecedens potest esse verum, falso consequente: voluntas autem indifferens, & parata ad assensum & dissensum concurrere, quolibet eorum determinatè sublato, subsistere potest. Si verò decretum Dei ponatur purè concomitans operationem liberam voluntatis creatæ, & constitutur causalitate Dei extrinsecâ, indistinctâ à concursu simultaneo, & subinde ab actu causæ secundæ, non potest evitari circulus iste vitiosus, ac penè nugatorius: *Res est futura, quia Deus vult; & Deus illam vult, quia futura est.*

ARTICVLVS VI.

Absurdus & inconuenientibus exploditur scientia mediæ.

PLura adduci solent absurda & inconuenientia, quæ sequuntur ex scientia mediæ, nos graviora tantùm & clariora colligemus.

§. I.

Scientia mediæ favere videtur ac viam sternere errori illi Semipelagianorum, quò asserunt dari in nobis initia quædam fidei & bonæ voluntatis, quæ non erant à gratia, sed à natura.

128. Probatur breviter: Scientia mediæ ponitur ab ejus defensoribus, ut Deus ante omne decretum præveniens nostras voluntates, cognoscat an homo positus sub his aut illis occasionibus, pro sua libertate consensurus, vel dissensus sit vocationi ad fidem verbi gratiâ; supposito tamen auxilio de se indifferenti, & moraliter tantùm excitante, quod per ipsum consensum reddendum est efficax, si de facto operetur, vel inefficax per dissensum, si nolit operari. Hæc est tota ratio scientiæ mediæ, ut notissimum est legenti-

Tom. I.

A bus Authores qui illam docent, & in quotidianis disputationibus ita passim affirmant. Sed in hac præscientia sic explicata, involvitur, & divino conspectui offertur, aliquod initium fidei, & bonæ voluntatis, quod non est à gratia, sed à natura, nec à Deo, sed à solo libero arbitrio, pro sua innata libertate determinante gratiam ad consensum: Ergo scientia mediæ favet & viam sternit errori illi Semipelagianorum, quò asserunt dari in nobis quædam initia fidei & bonæ voluntatis, quæ non erant à gratia, sed à natura. Qui error damnatur in Concilio Arausicano can. 5. his verbis: *Si quis sicut augmentum, ita & initium fidei, non per gratia donum, sed naturaliter in nobis esse dicit, Apostolicis Dogmatibus adversarius probatur, Beato Paulo dicente: quia qui cœpit in nobis bonum opus, perficiet.* Major, & Consequentia patent, Minor verò, in qua est difficultas, sic ostenditur. Determinatio & pia motio voluntatis, applicantis & moventis intellectum, ad credendum & assentiendum mysteriis revelatis, est initium fidei, & quidam credulitatis affectus, ut docent Theologi in Tractatu de fide: Sed talis determinatio, quæ per scientiam mediæ futura sub conditione prævidetur, non supponitur, nec divino conspectui exhibetur, ut futura, ex vi determinationis gratiæ, illam causantis, & applicantis voluntatem ad illam; sed potiùs supponitur, & prævidetur à Deo, ut applicans & determinans ipsam gratiam, quæ de se indifferens est, & à voluntate creata determinabilis, ut docent Adversarij: Ergo talis determinatio non supponitur, nec prævidetur à Deo, ut causata vel causanda à gratia, & ut ex auxilio Dei determinatè proveniens; sed ut ab ipsa voluntate nascens, & ex solis viribus liberi arbitrij procedens.

129. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Illa determinatio voluntatis, quæ supernaturalis est, & initium fidei, ac justificationis, non potest prævideri à Deo, ut procedens & causata, vel causanda, à gratia moraliter excitante, vel à gratia coëfficientiæ: Ergo solum potest prævideri, ut causata, vel causanda ex viribus liberi arbitrij. Consequentia patet: Nam præter illas duas gratias auxiliantes, nullam aliam admittunt defensores scientiæ mediæ: rejiciunt enim gratiam ex se efficacem, & physicè prædeterminantem. Antecedens verò, quantum ad utramque partem, probatur. In primis enim talis determinatio voluntatis, non potest prævideri à Deo, ut causanda per gratiam moraliter excitantem: quia juxta principia Adversariorum, talis gratia subjicitur libero arbitrio, & ab illo determinatur, & applicatur ad agendum; ac proindè illa non efficit determinationem liberi arbitrij, sed potiùs determinatio liberi arbitrij causat ejus efficaciam & usum.

130. Adde quòd excitatio moralis, non est vera & realis efficientia, sed impropria tantùm & metaphorica, magisque pertinet ad genus causæ finalis, quàm efficientis: movet enim solum objectivè, & exhibendo voluntati bonitatem, quæ illam allicit & invitat ad consensum, non tamen re verè efficienter influit in illum; ut constat in puero, qui moraliter movetur & excitatur ad currendum, ostensione pomi, vel imaginis: nullus enim dicit talis objecti representationem, esse veram & propriam causam efficientem cursûs illius.

Probatur etiam Antecedens, quantum ad se.

Qq iij

cundam partem. Gratia coefficientia, seu concursus simultaneus ordinis supernaturalis, est indifferens, & modo indifferenti oblati voluntati, & ab illa determinabilis, quantum ad speciem actus, ut docent Assertores scientiæ mediæ: Sed concursus indifferens, & determinabilis à voluntate humana, non potest causare ejus determinationem, sed potius ab ea determinatur: Ergo determinatio voluntatis ad credendum, non potest prævideri à Deo per scientiam mediā, ut causata ab illo per gratiam coefficientiā.

131. Ex his impugnata manet communis responsio Adversariorum, qui dicunt talem determinationem procedere à libero arbitrio, non nudè & solitarie sumpto, sed sub ipso auxilio gratiæ constituto. Cum enim, ut jam ostendimus, neque gratia moraliter excitans, neque gratia coefficientis, quas illi tantum admittunt, talem determinationem causare possint; sed potius ab ipsa voluntate determinantur, & applicentur ad agendum; perinde est dicere, quod talis determinatio procedat à solo libero arbitrio, ac à libero arbitrio, sub tali auxilio gratiæ constituto, illique associato. Sicut quia albedo in manu, non est causā, nec principium caloris, impertinens omnino esset asserere, illum non procedere quidem à manu nudè & solitarie sumpta, sed à manu ut albedine affectā, & illā informatā.

132. Addo quod, Semipelagiani olim non negabant, consensum & determinationem voluntatis ad actus supernaturales, procedere à libero arbitrio, sub adjutorio gratiæ constituto, sed solum ab ipso gratiæ auxilio; ut constat ex Epistola D. Prosperi sapissimè citata, circa ejus finem, ubi dicit. *Par omnium invenitur & una sententia, quā prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt; ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumelia fecerit, quia finem uniuscujusque præviderit, et sub ipso gratiæ adjutorio, in qua futurus esset voluntate & actione præscierit.* Ecce voluntatem, seu voluntatis determinationem, & consensum, prævisum non sine auxilio Dei, sed sub ipso gratiæ adjutorio, positum à Semipelagianis, ut rectè annotavit Ioannes à S. Thoma, Tomo 1. in 1. p. disp. 20. art. 4.

133. Nec valet quod ait P. Annatus in libro de scientia mediā, hic appellari fidem Ioannis à S. Thoma, quod dictum putet de Semipelagianis, quæ Prosper Catholicis Scripioribus attribuit, Ambrosium, Hieronymum & alios SS. Patres eodem involvens, quo Semipelagianos pallio. Non valet, inquam, ut enim rectè ait P. Baronius libro

Disp. 2. sect. 2. art. 6. §. 2. sæpè citato, de libertate humana, & gratia divina: *Illā reprehensio Ioannis à S. Thoma, graviore reprehensione digna est: nam Massilienses hoc maxime nomine Augustinum arguebant, quod in his de gratia & libero arbitrio controversiis, Antiquorum Patrum vestigia deseruisset, quibus ipsi mordicus adhaerent: ac proinde parem illam unam sententiam, quā prædestinatio Dei, secundum præscientiam recipitur, sibi ex Patribus vindicatam jactasse, & adversam Augustino, quem ab illis dissentire dicebant.*

134. Falsum est etiam quod Hieronymus & Ambrosius, prædestinationem secundum præscientiam meritorum admiserint. Imò potius Pelagiani, illos SS. Patres, ut libertatis destructores, & cum Manichæis sentientes, calumniabantur, ut de se refert D. Hieronymus in Epist. ad Ctesiphontem, versiculo: *Quod autem sursum deor-*

A *sum jactitant liberum arbitrium à nobis auferri; & de S. Ambrosio D. Augustinus, lib. 1. contra Julian. cap. 4. his verbis: Quid nomen dilaniare niteris meum, & Ambrosium facis, tacito ejus nomine, Manicheum? Non ergo Joannes à S. Thoma, sed Franciscus Annatus, illos Sanctos Patres, eodem quo Semipelagianos pallio tegit, dum eis attribuit sententiam docentem prædestinationem ex prævisis meritis fieri: nam, ut ait Prosper initio ejusdem Epistolæ, Massiliensium doctrinam referens: *Hæc ipsorum definitio ac professio est. Omnem quidem hominem in Adam peccante peccasse, & neminem per opera sua, sed per Dei gratiam regeneratione salvari. Qui autem credituri sunt, quive in ea fide, quæ deinceps per Dei gratiam fit juvanda, mansuri sunt, præscisse ante mundi constitutionem Deum, & eos prædestinasse in regnum suum, quos gratis vocatos, dignos futurā electione, & de hac vita, bono fine excessuros esse præscierit.**

§. II.

Scientia mediā etiam favere videtur ac sternere viam alteri errori, quò Semipelagiani assererant, prædestinationem ad gratiam fieri ex prævisione meritorum.

Probatur breviter: Prædestinatio non solum ad gloriam, sed etiam ad gratiam, fit ex prævisis meritis, si Deus in signo rationis antecedente decretum, quò eligit & prædestinat homines ad gratiam, prævideat merita ipsorum futura: At qui datā scientiā mediā, Deus illa prævidet ut futura, in signo antecedenti decretum prædestinationis ad gratiam: Ergo si detur scientia mediā, prædestinatio non solum ad gloriam, sed etiam ad gratiam, fiet ex prævisis meritis. Major videtur manifesta, Tum quia, cum inter actus divinos non detur alia prioritas, quàm dependentiæ, se tenentis ex parte objectorum, si præscientia meritorum sit prior in mente divina, prædestinatione ad gratiam, evidens est, quod illa pendet à tali præscientiā; ac proinde quòd Deus non prædestinat ad gratiam, nisi ex prævisione meritorum. Tum etiam, quia si Deus in aliquo signo rationis, priusquam eligat hominem ad gratiam, videt illius merita futura, non potest non moveri intuitu illorum, ad dandam illi gratiam. Unde hac ratione probant Adversarij, prædestinationem ad gloriam fieri ex prævisis meritis: quia scilicet ante decretum electionis ad gloriam, Deus per scientiam mediā prævidet merita hominum sub conditione futura. Minor verò probatur ex ipsis principiis Adversariorum. Nam in quocunque signo rationis aliquid verum est, in eo Deus illud prævidet, propter infinitam virtutem sui intellectus: Sed in signo rationis antecedente electionem Petri ad gratiam, altera istarum contradictoriarum, *Petrus merebitur, Petrus non merebitur*, est determinatè vera, scilicet ista, *Petrus merebitur*, ex suppositione quòd in tempore debeat elicere actus meritorios: Ergo in signo rationis antecedente electionem Petri ad gratiam, Deus prævidet ejus opera meritoria.

Eadem ratione probari potest, ex scientia mediā sequi Christum ex prævisis meritis fuisse prædestinatum ad filiationem naturalem, sive ut fit Filius Dei in virtute, ut loquitur D. Paulus ad Romanos 1. Consequens est falsum, & erroneum; ut enim docet Augustinus de prædestinat. Sanct. cap. 15. nullibi magis splendescit gratuita prædestinatio, quàm in prædestinatione Christi, quā